

34. FESTIVAL TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

FESTIVAL NAJ BO

VRHNIKA SKOZI ČAS

ŠOLA: Osnovna Šola Antona Martina Slomška Vrhnika

Vrhnika, januar 2020

POVZETEK TURISTIČNE NALOGE S KLJUČNIMI BESEDAMI:

ŠOLA: Osnovna šola Antona Martina Slomška Vrhnika,

Pod Hruševco 33, 1360 Vrhnika

tel: 01/755 80 50

fax: 01/755 80 61

e-mail: os.ams-vrhnika@guest.arnes.si

NASLOV NALOGE: VRHNIKA SKOZI ČAS

AVTORICE:

Vanja Furlan, 9. b

Nina Muratagić, 9. b

Ana Petrič, 9. b

Zoja Vučko, 9. b

Manca Malovrh, 9. b

Živa Celarc, 9. b

Manuela Mokotar, 9. b

Lučka Patačko Koderman, 8. b

Katarina Mele, 8. b

MENTORICA:

URŠA GOVEKAR, prof. zgodovine in španščine

POVZETEK NALOGE:

V letošnjem letu smo za vas pripravile petdnevni festival z naslovom **VRHNIKA SKOZI ČAS!** Festival je zelo poučen pa tudi zelo zabaven, saj se otroci in mladina, katerim smo prilagodile težavnost, naučijo veliko novega skozi igro in ustvarjanje pri različnih delavnicah.

Osredotočile smo se na pet zgodovinskih obdobij in sicer na koliščarje, Kelte, Rimljane, literarno obdobje moderna ter vojne na območju Vrhnike. Za vsak dan smo pripravile različne poučne in zabavne dejavnosti ter kulturne in umetniške delavnice, ki bodo potekale v popoldanskemu času. Na stojnici boste priča zanimivemu zgodovinskemu prepletu različnih zgodovinskih obdobij. **TAKO DA, PRIDITE IN DOŽIVITE VRHNIKO SKOZI ČAS!**

Ključne besede: festival, zgodovina Vrhnike, koliščarji, Kelti, Rimljani, moderna, vojna na Vrhniki, stojnica - časovni stroj

SUMMARY:

This year we have prepared a five-day festival titled VRHNIKA THREW TIME for you! The festival is very educational as well as fun, as the children and adolescence to whom we have adapted the difficulty, learn a lot through play and various workshops. We focused on five different historical periods: koliščarji, the Celts, the romans, the modern period of Slovenian literature and the wars on Vrhnika's territory. For each day, we have prepared various educational and entertaining activities and cultural and artistic workshops that will occur in the afternoon. At our stall, you will witness an interesting intertwining of different historical periods. So come and experience VRHNIKA THREW TIME!

Key words: festival, history of Vrhnika, koliščarji, the Celts, the Romans, the modern period, war on Vrhnika, stall – time machine

VSEBINA

1	UVOD	5
2	OPREDELITEV PROBLEMA	6
3	NAČRT DELA	7
3.1	<i>DAN: STOPI V DAN KOLIŠČARJA</i>	8
3.1.1	DEJAVNOSTI:.....	8
3.2	<i>DAN: KELTI</i>	11
3.2.1	DEJAVNOSTI:.....	11
3.3	<i>DAN: RIMLJANI</i>	13
3.3.1	DEJAVNOSTI:.....	13
3.4	<i>DAN: MODERNA</i>	16
3.4.1	DEJAVNOSTI:.....	17
3.5	<i>DAN: VOJNA NA VRHNIŠKEM OZEMLJU</i>	19
3.5.1	DEJAVNOSTI:.....	19
4	STOJNICA	22
5	ZAKLJUČEK	23
6	VIRI	24

1 UVOD

Ste se kdaj spraševali o zgodovini svojega kraja? Ali o vaših prednikih, ki so bežali pred medvedi in kasneje tudi pred vojnami?... Učenke turističnega krožka Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika smo se poglobile v to temo in raziskale *VRHNIKO SKOZI ČAS*.

Za to temo smo se odločile predvsem zato, ker je naša mentorica tudi učiteljica zgodovine. Vsako uro nas navdušuje s svojim znanjem o zgodovini in o našem kraju. Skozi naša leta šolanja smo ugotovile, da ima Vrhnika, ki je razmeroma majhen kraj, precej bogato zgodovino. Bolj kot smo se poglobljale, bolj nas je sama tema pritegnila in navdušila. Svoje znanje smo želele deliti z ostalimi mladostniki in drugimi.

Naš namen je, da se mladina bolj zaveda bogate preteklosti svojega kraja in je bolj ozaveščena o tem, kaj vse so morali naši predniki storiti, da je naš kraj danes tako pomemben. Preden pa bi se ostali lahko zavedali, se moramo tudi me zavedati pomembnosti svojega kraja. Vsako obdobje smo dobro raziskale. Vse teme smo želele prikazati, kar se da živo. Kako bomo oživele nekatera zgodovinska obdobja na Vrhniki, vam bomo bolj podrobno predstavile na naši stojnici.

Predstavile bomo vse, od koliščarjev pa do vojn na vrhniškem ozemlju. Letos bomo spet oživele Ivana Cankarja, rimske bogove, s seboj pa bomo pripeljale tudi Kelte. Pripravile smo 5 dnevni mladinski festival z naslovom *VRHNIKA SKOZI ČAS!* Vsak dan je namenjen enemu obdobju, ki so kronološko razporejena. Da se vam ne bo zdel naš festival kot učna ura zgodovine, smo v povezavi s to temo pripravile tudi zabavne in rekreativne dejavnosti. Sestavile smo jih tako, da se lahko vsaka oseba izkaže na svojem področju; umetnost, šport, jeziki... A dejavnosti še vedno niso prezahtevne in so prilagojene različnim starostnim skupinam.

Če vas zanima še kaj več, nam lahko polepšate dan s svojim obiskom. Vesele bomo vsakega vašega vprašanja in zanimanja.

Obiščete nas lahko na naši stojnici. To ne bo le navadna stojnica. Preizkusili boste lahko naš lastni vrhniški časovni stroj in preleteli nekaj zgodovine našega kraja v samo enem dnevu. Poizkusili boste lahko nekatere okuse iz zgodovine in se slikali s Kelti, vojaki, prelepimi Rimljankami in s koliščarji! Vse vojake, Kelte in božanstva bomo priklicale iz časovnega stroja. Vabljeni, da se nam pridružite, okusite slastne slaščice in predvsem *VRHNIKO SKOZI ČAS!*

Se že veselimo vašega obiska!

2 OPREDELITEV PROBLEMA

Na Vrhniki imamo vsako leto festival Argonavtski dnevi. Ko je bil objavljen razpis za temo festivala Turizmu pomaga lastna glava, smo videle veliko priložnost, da v ospredje pripeljemo tudi druga zgodovinska obdobja. Letos smo si zadale malo zahtevnejšo nalogo, vendar jo bomo izpeljale z velikim veseljem. V svoji nalogi smo se potrudile, da bi tako široko vsebino, pri kateri večina v šoli skorajda spi, predstavile na najboljši možen, oziroma zanimiv način. Ko smo se končno odločile za temo in dolžino festivala, smo si zadale naslednje cilje:

- Predstaviti izbrana obdobja na različne načine, da bi bila razumljiva in zanimiva vsem generacijam.
- Začeti z ozaveščanjem o pomembnosti zgodovine našega kraja.
- Priprava dejavnosti, ki so po težavnosti primerne za mlajše in starejše.
- Realizirati našo idejo.
- Veliko zabave in pridobivanje novega znanja med izvajanjem delavnic.

Pri pripravi naloge nam je bilo pomembno, da si postavimo realne in izvedljive cilje ter naloge. Ti naj bi bili tudi merljivi z njihovo izvedbo in ne bi potrebovali večjih finančnih sredstev. Pomembno se nam zdi, da projekti ne ostanejo le na papirju, temveč so izpeljani, prinašajo veselje in znanje učencem.

Seveda se zavedamo, kako pomembno vlogo pri dejavnostih in festivalu ima vreme. Načrtovane dejavnosti lahko prilagodimo in jih ob slabem vremenu izpeljemo v telovadnici Osnove šole Antona Martina Slomška Vrhnika.

Že na začetku projekta smo si zastavile ključna vprašanja. Kaj bo obiskovalce zanimalo? Kako bomo to izpeljale? Kje dobimo ves material? Koliko denarja bomo porabile?... Ta so nas vodila tekom celotnega raziskovanja in pisanja turistične naloge. Pomembno se nam zdi tudi, da na Vrhniki organiziramo še kaj novega, namenjenega mlajšim in mladini (nekaj tudi starejšim), pri katerem bi se učili in ustvarjali skozi igro.

3 NAČRT DELA

Učenke turističnega krožka smo dolgo časa razmišljale o temi, ki bi predstavljala naš festival. Želele smo se spomniti ideje, ki bi obudila spomine na zgodovino Vrhnike. Poskusile smo jo predstaviti na čim bolj preprost, a poučen in zanimiv način.

Skušale smo se poglobiti v našo preteklost skozi različne vire. Tri učenke - Nina Muratagić, Ana Petrič in Vanja Furlan – so se skupaj odpravile v Cankarjevo knjižnico Vrhnika in si izposodile nekaj zgodovinske literature o Vrhniki. Učenke smo jih skupaj predelale in izpostavile pomembnejše podatke. Za podatke smo se tudi pozanimale pri naši učiteljici zgodovine in hkrati naši mentorici. Na naša vprašanja nam je pomagala priti do odgovora tudi učiteljica slovenščine, ki veliko prebira zgodovinsko literaturo.

Idejo smo delile z različnimi kulturnimi in turističnimi društvi na Vrhniki. Na TIC – Turistični Informativni Center – sta se odpravili Ana Petrič in Nina Muratagić. Na ZIC – Zavod Ivana Cankarja – sta se odpravili Vanja Furlan in Zoja Vučko. Tam smo se dogovorile še za promocijo njihovih letakov na naši stojnici.

Izbrale smo si pet za nas najpomembnejših obdobij. Obdobja smo razdelile na pet dni festivala, tako da je vsako obdobje zastopano v enem dnevu. Obdobje smo čim bolj podrobno raziskale ter se domislile različno zahtevnih dejavnosti, s katerimi bi obiskovalci pridobili čimveč novega znanja. Nato je sledilo preizkušanje delavnic z mlajšimi učenci osnovne šole, da smo videle, če jim bo všeč.

Po krajših popravkih smo začele razmišljati o naši stojnici. Vanja Furlan je obiskala mizarstvo Rožmanec, ki ga ima v lasti njen stric. Priskrbela nam je les za stojnico. Manca Malovrh je prinesla rjuhe. Lučke, ki jih bomo uporabile so nekatere na elektriko, večina so varčne LED lučke. Pobrle smo jih doma, po naših hišah, saj smo ravno pospravili novoletne smrekice.

Vsi, ki bi se želeli udeležiti festivala Vrhnika skozi čas, naj obišejo našo spletno stran šole. Pod »iskanje« naj vtipkajo »Turizmu pomaga lastna glava«. Naj odprejo članek z naslovom »udeležitev festivala Vrhnika skozi čas«, kjer bo elektronski naslov naše mentorice Urše Govekar. Izpolnite spodnjo prijavnico – podana bo tudi na spletni strani šole – jo izpolnite in pošljite na elektronski naslov Urše Govekar.

Udeleženci delavnic plačajo svojo malico, ki znaša dva evra. Zato so cene malic v razpredelnicah označene z rdečo barvo. Ostale cene so okvirne, naši stroški, ki so sicer kriti vnaprej, s strani šole, sponzorskih sredstev in prostovoljnih prispevkov.

PRIJAVNICA ZA FESTIVAL VRHNIKA SKOZI ČAS

Ime: _____

Priimek: _____

Starost: _____

Elektronski naslov starša/skrbnika: _____

Telefonska številka: _____

v primeru spremembe vas bomo obvestili po elektronski pošti

3.1 DAN: STOPI V DAN KOLIŠČARJA

Koliščarji so živeli približno 5000 let pred našim štetjem v bakreni dobi. Ukvarjali so se z lovom. Za to so potrebovali orožje. Izdelovali so deblake, s katerimi so se prevažali po vodi, bili so odlični v izdelavi glinenih posod, ogrlic in drugih ročnih izdelkov. Ukvarjali so se predvsem s poljedelstvom, živinorejo, nabiralništvom in ribolovom/lovom. Prehranjevali so se z divjadjo (jeleni, medvedi, turi, divjimi svinjami, bobri, risi) in nabiranjem plodov. Gojili so domače živali in sejali lan, o čemer pričajo zogleneli ostanki platna.

Kolišča so posebna oblika bivališč na jezerskih in močvirnih območjih. Najstarejša kolišča so iz dobe okoli 4500 let pred našim štetjem. Barje je bilo tedaj verjetno jezero, nekateri znanstveniki pa menijo, da so hiše stale ob poplavnih rekah. Kolišča so bila različno velika. Stene kolišč so bile narejene iz lesa, iz prepletenih vej, plasti gline in drugih materialov najdenih v naravi.

Najstarejše leseno kolo na svetu, po zadnjih analizah staro okoli 5150 let je bilo najdeno ob raziskavah ostankov kolišča na lokaciji Stare gmajne pri Vrhniki. Poleg ostankov kolesa so našli tudi os, ki se je snela s kolesa. Kolo in os sta po mnenju strokovnjakov pripadala prazgodovinskemu dvokolesnemu vozu.

3.1.1 DEJAVNOSTI:

Dan koliščarjev je sestavljen iz treh delavnic pod skupnim imenom Stopi v dan koliščarja. Začnejo se ob 14.00, po končanem pouku. Udeleženci naj bodo oblečeni športno ali s seboj prinesejo športno opremo. Tretja organizirana dejavnost je po izbiri. V primeru udeležbe na delavnici naj s seboj pripeljejo kolo. Vodji delavnic sta Nina Muratagić in Živa Celarc.

1. LOV NA RIBICE

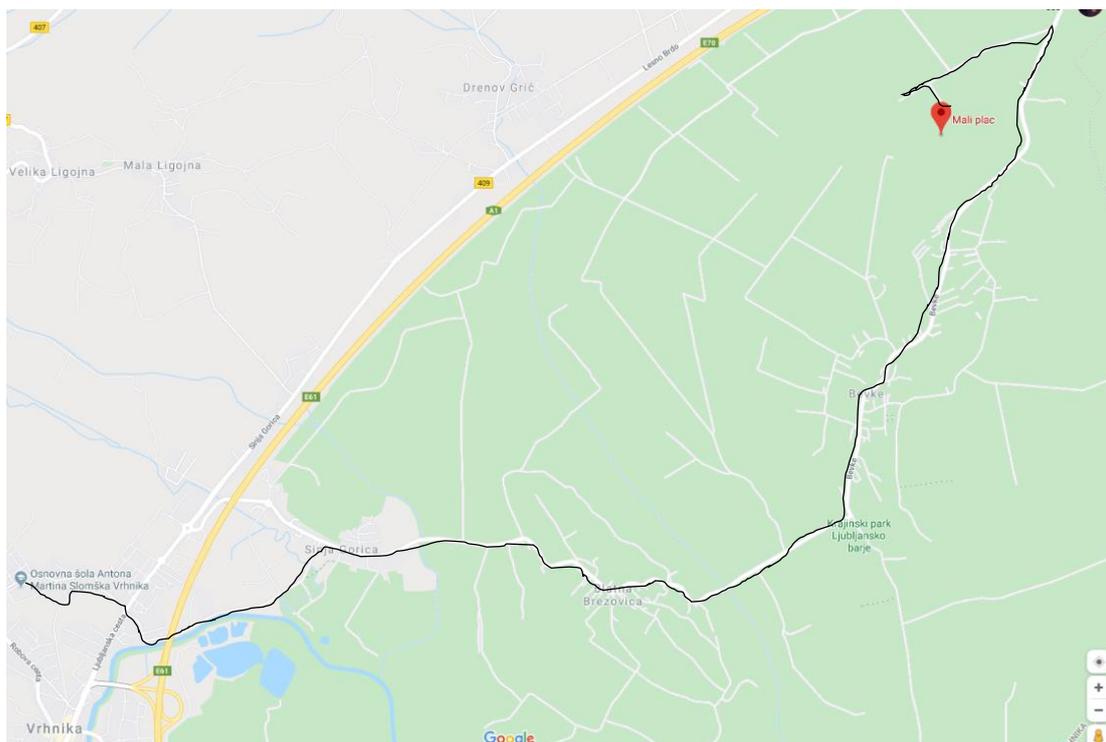
OPIS: Delavnica je namenjena otrokom. Otroci bodo razdeljeni v skupine. Skupine bodo predstavljale družine koliščarjev. Vsak bo imel svoj »deblak«(rolko), s katero bo lovil »ribice« (žoge). Žoge bodo razporejene po igrišču. Otroci bodo ulovljene »ribice«(žoge) dali v škatlo. Skupina, ki bo imela največ žog v škatli bo zmagala. Delavnice bosta vodili Nina Muratagić in Živa Celarc, potekale bodo na šolskem igrišču.

2. LOV NA MEDVEDA

OPIS: Otroci so v istih skupinah. Skupina bo imela žogo, s katero bo morala uloviti medveda (eden izmed vodij delavnice). Oseba, ki bo v roki držala žogo, lahko naredi največ tri korake, nato pa mora žogo podati drugemu članu skupine. Žoge se ne sme metati v medveda. Igra se nadaljuje dokler se žoga ne dotakne medveda. Delavnice bodo vodili Nina Muratagić, Živa Celarc in Domen Jereb, potekale bodo na šolskem igrišču.

3. POT NA BARJE

OPIS: Delavnica je namenjena vsem starostim. S kolesi se bomo izpred osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika skupaj odpravili na barje. Med potjo si bomo ogledali čudovito naravo in se skupaj posladkali. Na postojankah boste izvedeli nekaj novega o koliščarjih. Pot bo potekala od Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika mimo Sinje Gorice do Blatne Brezovice, ustavili se bomo pri Krajinem parku Ljubljansko barje, mimo Bevk do Malega placa.

	ČAS	KRAJ	CENA
1. delavnica	14.00-15.00	Šolsko igrišče/telovadnica OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Pripomočke si bomo izposodili od šole, 0€
2. delavnica	15.05-16.00	Šolsko igrišče/telovadnica OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Žoge si bomo izposodili od šole, škatle si bomo izposodili, 0€
Malica	16.00-16.20	Jedilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	2€
3. delavnica	16.25-18.30	Mali plac, Ljubljansko barje	0€

Slika 2: kolišča

3.2 DAN: KELTI

Kdo so Kelti? Iskanje natančnega odgovora na to vprašanje je zelo zahtevna naloga, saj so keltska plemena zasedala velik del zemljepisnega področja, ki je obsegalo ozemlje od Irske na severu, pa do Turčije na jugu. Njihova prisotnost na tem področju je zgodovinsko močno zaznamovala obdobje od prvega tisočletja pr. Kr.

Tako se bomo ustavili samo pri nekaterih bistvenih elementih za razumevanje tega tako očarljivega plemena in njegove kulture.

Na vrhuncu svoje moči so Kelti zasedali ozemlja vse od Britanskih otokov, dober del srednje Evrope (tudi severno Italijo) ter velik del Balkana in Španije in se širili do Črnega morja in Turčije. Zgodovinsko je dognano, da so keltsko ljudstvo (sestavljala so ga različna keltska plemena in so živela na tako obširnem področju) vezali skupna kultura, družbeno politična ureditev in verovanje.

Nenazadnje je to obsežno keltsko ljudstvo v dobri meri družil tudi skupni jezik. Ljudje so bili prepoznavni in podobni tudi po telesnih značilnostih. Keltsko ljudstvo se je pojavilo v tretjem tisočletju pr. Kr. v železni dobi. Zgodovinarji pravijo, da keltsko ljudstvo izhaja iz indoevropskih kulturnih skupin. Njihovo preseljevanje se je začelo proti vzhodnim deželam Evrope okoli leta 1000 pr. Kr. Nato se je nadaljevalo vse do najbolj oddaljenih evropskih dežel, tudi do Irske. V Italiji so Kelti prekoračili Alpe in postopoma poseljevali njen severni del.

3.2.1 DEJAVNOSTI:

Dan Keltov je sestavljen iz dve delavnici pod skupnim imenom »Postani arheolog, kipar in zlatar za en dan«. Začnejo se ob 14.00 po končanem pouku. Večina pripomočkov je priskrbljenih, lahko pa udeleženci prinesejo s seboj tudi nekaj svojih pripomočkov za kiparstvo. Za izvedbo dejavnosti bomo potrebovali das maso, pripomočke za kiparstvo, odvečne zamaške, okrasni papir, plastične diamante/nalepke, vrvico, perlice, zobne ščetke, čopiče in lopatke. Vodji delavnice sta Lučka Patačko Koderman in Katarina Mele.

1. IZKOPAVANJE KELTSKIH OSTANKOV

OPIS: Delavnica je primerna za mlajše in tudi starejše učence osnovnih šol. Najprej se bomo skupaj sprehodili do šolskega arboretuma, kjer bodo udeleženci poslušali predstavitev o Keltih in delo arheologa. Nato se bomo razdelili v 4 skupine, ki bodo skupaj poizkusile izkopati ostanke Keltov, zakopane v okolici naše šole in se sami preizkusili v vlogi arheologa. Delali bodo v skupinah in si mi seboj pomagali. Delavnico bosta izvedli Lučka Patačko Koderman in Katarina Mele.

2. USTVARJALNE DELAVNICE

OPIS: Po končanem raziskovanju se bodo udeleženci delavnice odpravili v likovno učilnico in preizkusili tudi svojo ustvarjalnost. Iz das mase bodo ustvarjali podobo Vaške situle, naredili nakit in ustvarili svoje lastne broške ter talismane, ki jih bodo lahko po končani razstavi odnesli domov. Seveda pa jim bodo več o tem povedale izvajalki delavnic Lučka Patačko Koderman in Katarina Mele.

	ČAS	KRAJ	CENA
1. Delavnica	14.00-16.00	Šolski arboretum OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	6,48 € na osebo
Malica	16.05-16.25	Jedilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	2 €
2. delavnica	16.30-18.30	V likovni učilnici OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	30,75 €

Slika 3: Kelti

3.3 DAN: RIMLJANI

Kdo so bili Rimljani in kaj so počeli na Vrhniki? Slovensko ozemlje je bilo z vidika rimske države pomembno zlasti kot prehodna dežela, saj so preko našega ozemlja vodile glavne poti iz Italije v Podonavje in naprej na vzhod. Kasneje je naša dežela postala pomembna tudi kot zadnja obrambna linija Italije pred prodirajočimi barbari z vzhoda.

Vrhnika ima bogato in pestro zgodovino povezano z Rimljani, saj je bila Vrhnika ali po njihovo Nauportus, eno najpomembnejših pristanišč, najbližje Ljubljani/Emoni. Vrhnika ima veliko ostankov iz obdobja Rimljanov. Učenke smo si izbrale za nas nekaj pomembnejših ostankov na Vrhniki. Če vas o tem kaj več zanima, lahko obiščete tudi muzej Naša Ljubljana na Vrhniki.

Zaplana je vas zahodno od Vrhnike, razprostrta po gričih in hribih vzhodnega Rovtarskega hribovja in sestavljena iz množice manjših zaselkov. Območje ima pomembno vojaško-strateško lego od antičnih časov dalje. Tako so na pobočjih še danes vidni ostanki rimskega obrambnega zidu (Claustra Alpium Iuliarum), ki naj bi branil Rimski imperij pred vdori vzhodnih ljudstev. Na območju občine Vrhnika, med Verdom in Zaplano je bil zid dolg skoraj 10 km, širok 1 m in visok 2 do 3 m. V bližini Šampetovega mostu v sklopu rimskega obrambnega zidu stoji edini rekonstruiran obrambni stolp, ki je varoval rimsko cesto. Ostanki rimske trdnjave so pri vrhniškem pokopališču.

Septembra leta 2008 so pri Sinji Gorici našli ostanke rimske tovorne ladje iz 1. st. n. št.. Po mnenju strokovnjakov gre za izjemno pomembno odkritje mednarodnega pomena. Konstrukcija ladje z ugotovljeno tehniko gradnje z železnimi spojkami namreč predstavlja manjkajoči člen v raziskavah tehnologije gradnje sredozemskega tipa plovil in razvoja ladjedelništva na splošno.

3.3.1 DEJAVNOSTI:

Dan Rimljanov je sestavljen iz treh delavnic. Začnejo se ob 13.00, po končanem pouku. Večina pripomočkov bo priskrbljenih, a obiskovalci lahko s seboj prinesejo odvečno blago, če ga imajo. Vodji delavnice sta Vanja Furlan in Manuela Mokotar.

1. KIPARSTVO + KVIZ (UGOTOVI KATEREMU BOŽANSTVU SI NAJBOLJ PODOBEN)

OPIS: Delavnica je primerna za otroke in mladino, saj je oblikovanje gline/das mase zabavno za vse generacije. Obenem je tudi izziv, ki si ga postavijo, da upodobijo enega od rimskih bogov, precej zahteven. Pred kiparjenjem bosta izvajalki delavnic, Vanja Furlan in Manuela Mokotar, predstavili rimske bogove ter njihove obrede, da si

jih bodo ostali lažje predstavili in jih upodobili. Seveda pri mladini spodbujamo domišljijo, tako da, če se spomnijo si lahko izmislijo svoje božanstvo ter ga upodobijo. Za konec pa smo pripravile tudi kviz, pri katerem bodo z odgovarjanjem na vprašanja izvedeli kateremu rimskemu bogu so najbolj podobni po zunanosti ali notranosti.

2. KUHARSKE DELAVNICE:

OPIS: Ta delavnica je namenjena mladini starejši od 12 let, saj bodo pekli in kuhali tradicionalne rimske jedi. Pripravili bomo biskvitno pecivo, jabolčne rezine z mandlji, pistacijami in pinjolami in ga tudi degustirali, grozdja seveda ne bo manjkalo. Spekli bomo tudi kruh z olivami in se posladkali z mandlji, vse to bo potekalo v učilnici gospodinjstva. Delavnico bosta izvedli Vanja Furlan in Manuela Mokotar.

RECEPT

Sestavine

TESTO:

- 500 g moke
 - 250 g masla
 - 160 g sladkorja
 - 100 g mletih mandljev
 - 1 dl kisle smetane
 - 1 jajce
 - 1 pecilni prašek
 - 1 vaniljev sladkor
 - limonina lupina
 - jabolčni nadev
 - 1,2 kg jabolka
 - 100 g sesekljanih pinjol
 - sok 1 limone
 - 250 g sladkorja
 - mleti cimet
 - glazura
 - 100 g jedilne čokolade
 - 0,8 dl olja
 - 30 g neslanih pistacijevih jedrc
- #### **DRUGO**
- Maslo
 - ostra moka
 - 1 jajce

Priprava

- Na delovno površino presejemo moko s pecilnim praškom. Na sredi naredimo jamico, v katero dodamo zmehčano maslo, mlete mandlje, jajca, sladkor, kisló smetano, drobno naribano limonino lupinico in vaniljev sladkor. Vse skupaj zgnetemo v gladko testo, ki ga oblikujemo, ovijemo v prozorno folijo in za 20 minut postavimo na hladno.
- Jabolčni nadev s pinjolami. Jabolka olupimo in grobo naribamo; pokapljamo jih z limoninim sokom. Dodamo sladkor, sesekljane pinjole in mleti cimet. Dobro premešamo; če je nadev prevlažen, jabolka nekoliko ožamemo.
- Pekač velikosti 30 krat 35 centimetrov namažemo z maslom in potresemo z moko.
- Pečico segrejemo na 185 °C.
- Spočito testo razdelimo na dva dela. Prvega razvaljamo približno 3 milimetre debelo in položimo v pripravljen pekač, tako da sega čez robove pekača. Na testo stresemo nadev, ki ga enakomerno poravnamo.
- Drugi del testa razvaljamo kakor prvega. Položimo ga na nadev, utrdimo robove, testo pa premažemo z rahlo razžvrkljanim jajcem. Testo dokaj na gosto prebodemo z vilicami in za 30 minut postavimo v segreto pečico.
- Pečen kolač vzamemo iz pečice in ohladimo.
- Čokoladna glazura. V loncu, na katerega se prilega naš kotliček ali skleda, pristavimo in zavremo za 4 prste vode. Nad krop postavimo posodo, v katero nalomimo čokolado, da se stopi; gl. opozorila. Prilijemo olje in mešamo toliko časa, da dobimo enoten preliv, ki ga odstavimo in nekoliko ohladimo.
- Pistacije drobno sesekljamo.
- Ohlajen kolač namažemo s čokoladno glazuro, še preden se strdi pa ga potresemo s sesekljanimi pistacijami in narežemo.

Serviranje

Jabolčne rezine z mandlji, pinjolami in pistacijami so sočen kolač, ki paše po kosilu, pa tudi k popoldanski skodelici čaja.

3. MODNA REVIIJA RIMSKIH OBLAČIL

OPIS: Delavnica se bo začela z uvodnim zelo zanimivim in poučnim predavanjem o rimski modi in kako so se nasploh oblačili. Namenjena je otrokom in mladini. Po predavanju jih bodo na sredini našega prirejenega modnega studia čakale rjuhe in ostali dodatki potrebni za izdelavo unikatne rimljanske obleke. Učenci se bodo razdelili v skupine, ter ustvarili svojo rimljansko obleko, za katero bodo imeli 30 minut, ki jo bodo po tem predstavili na našem modnem odru. Naš modni studio se bo nahajal v avli šole. Modno revijo bosta vodili Vanja Furlan in Manuela Mokotar.

	ČAS	KRAJ	CENA
1. Delavnica	13.00-14.30	Likovna učilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Das masa- 4,15€/kg
2. delavnica	14.35-17.00	Učilnica gospodinjstva, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Plačnik sestavin je šola, 0€
Malica	17.00-17.20	Jedilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	2€
3. delavnica	17.25-19.00	Avla, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Uporabni in izposojeni materiali, 0€

Slika 4: Najdeni ostanki potopljene rimske tovarne ladje pri Sinji Gorici, na Vrhniki

Slika 5: Ostanki rimskega zidu Claustra Alpium Iuliarum na Vrhniki

3.4 DAN: MODERNA

Verjetno vsi poznate ali pa ste že slišali za enega najpomembnejših slovenskih ustvarjalcev književnosti, ki prihaja iz Vrhnike. Ste pomislili na Ivana Cankarja? Potem imate prav. Ali ste se kdaj vprašali v katerem obdobju je ta brkati mož ustvarjal?

Ustvarjal je v obdobju moderne. Izraz moderna izhaja iz besede modernus, kar pomeni nedaven, sodoben ali sodobna. Takrat ga ljudje še niso imeli za tako pomembnega kot danes. Obdobje se je pričelo leta 1899, ko sta izšli dve pesniški zbirki: Erotika (Ivan Cankar), Čaša opojnosti (Oton Župančič), končalo pa s Cankarjevo smrtjo leta 1918 in koncem 1. svetovne vojne. V tem obdobju so literatom zopet postala pomembna domišljija, trenutno razpoloženje in čutenje, ter osebni oziroma subjektivni pogled na svet.

Ivan Cankar se je rodil 10.5.1876 na Vrhniki in je bil osmi otrok od dvanajstih. Živel je na Klancu, ki je bil na najrevnejšem predelu Vrhnike do tretjega leta, ko jim je pogorela hiša in so se nato z družino selili po Vrhniki. Njegov oče je bil krojač in je obubožal ter odšel v svet z zaslužkom, mati pa je ostala sama doma z otroki. Šolal se je v Ljudski šoli na Vrhniki, kjer je bil odličen učenec, ter so mu zato vrhniški veljaki obljubljali denarno pomoč pri nadaljnjem

šolanju, a to je ostalo le pri besedah. Nato se je šolal v Ljubljanski realki. Kasneje na dveh fakultetah na Dunaju, vendar jih zaradi finančne stiske ni dokončal. Bil je prvi slovenski poklicni pisatelj. Preizkusil se je tudi v politiki, vendar je bil tam neuspešen. Kot že povedano, je umrl 11.12.1918 v Ljubljani, zaradi pretresa možganov in pljučnice. Za to obdobje je bila zelo značilna oblika pisanja črtica, katere mojster je bil Ivan Cankar.

3.4.1 DEJAVNOSTI:

Dan Ivana Cankarja je sestavljen iz treh delavnic. Začnejo se ob 14.00, po končanem šolskem pouku. Pripomočki kot so pisala, listi in slovarji bodo priskrbljeni, seveda pa lahko prinesete svoje, če želite. Vodji delavnice sta Zoja Vučko in Manca Malovrh.

1. UČNA URA Z IVANOM CANKARJEM

OPIS: Delavnica je namenjena otrokom in mladini. V tej delavnici bomo spoznali Cankarjevo prvo učno leto ter njegovo življenje. Učna ura z Ivanom Cankarjem bo potekala kot dramska igra v kateri bodo sodelovali tudi udeleženci te dejavnosti. Zaigrana bo po originalnem Cankarjevem prvem dnevu, ko je moral seštevati pomaranče, seveda je bil prepameten za to in jih ni hotel sešteti, kaj je sledilo lahko izveste na stojnici. Potekala bo v učilnice slovenščine 1, vodili jo bosta Zoja Vučko in Manca Malovrh. Ivana Cankarja bo igral Enej Gojčič, učiteljica pa bo Zoja Vučko. Kostum si bomo izposodili na ZIC-u Vrhnika.

2. LITERARNE URICE

OPIS: Delavnice bodo potekale na prostem v šolskem arboretumu, za boljše vzdušje (v primeru dežja v prostorih šole). Brali bomo Cankarjeve črtice in ostala njegova dela. Potrudili se bomo napisati tudi kakšno pesem. Naučili se bomo o tem kako je Cankar pisal, kakšne probleme je imel z mamo...delavnico bosta vodili Zoja Vučko in Manca Malovrh.

3. PREVAJANJE CANKARJEVIH CITATOV

OPIS: Delavnica bo potekala v arboretumu Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika. Udeleženci bodo prevajali različne citate v tri ponujene jezike; španščina, angleščina in nemščina in jih nato tudi recitali. Pri prevodu citatov bodo v pomoč učiteljice španščine, nemščine in angleščine Urša Govekar, Lea Tori in Simona Zrinski Trajkovski. Slovarji in ostala gradiva bodo izposojeni. Gradiva si bomo izposodili v šolski knjižnici in v Cankarjevi knjižnici Vrhnika. Najboljše prevode bomo objavili na šolsko spletno stran.

	ČAS	KRAJ	CENA
1. delavnica	14.00-16.00	Učilnica slovenščine 1, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	0€
Malica	16.00-16.20	Jedilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	2€
2. delavnica	16.25-18.00	Arboretum, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Izposojena dela, knjige 0€
3. delavnica	18.05-19.00	Arboretum, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Priskrbljeni šolski slovarji, pisala in listi 0€

Slika 6: Ivan Cankar

3.5 DAN: VOJNA NA VRHNIŠKEM OZEMLJU

Na desetdnevno vojno na Vrhniki spominja še danes Vojašnica 26. oktobra. Nahaja se na Stari Vrhniki. Teritorialna obramba Republike Slovenije je zasedla vojašnico 25. oktobra 1991, ko se je Jugoslovanska ljudska armada umaknila iz nje. Naslednji dan se je JLA – Jugoslovanska ljudska armada - umaknila s celotnega ozemlja Republike Slovenije, zato so pozneje vojašnico, ki se je nekdanj imenovala Vojašnica Ivana Cankarja, poimenovali po 26. oktobru (dogodek obeležujemo na državni ravni kot dan suverenosti, sicer 25. oktobra). Vojašnica je trenutno kot objekt zaprta in prazna. Koristijo se le nekateri njihovi prostori, in sicer za drugačne namene.

3.5.1 DEJAVNOSTI:

Dan vojn na vrhniškem ozemlju je sestavljen iz štirih delavnic. Začnejo se ob 13.00, po končanem šolskem pouku. Vodji delavnice sta Ana Petrič in Manca Malovrh. Udeleženci se že na začetku razdelijo na štiri skupine.

1. DELAVNICA: SPREHOD DO VOJAŠNICE

OPIS: Da bi se mladostniki med 11-14 letom lažje vživeli v vlogo vojaka, smo jim pripravili delavnico pod imenom »Postani vojak«. Najprej se bodo učenci sprehodili do vojašnice na Stari Vrhniki, kjer bodo podrobneje spoznali delovanje vojske. Več nam bo povedal Benjamin Svenšek, ki je zaposlen v Slovenski vojski.

2. DELAVNICA: URJENJE VOJAKA

OPIS: Udeleženci se bodo »urili« na poligonu igrišča Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika. Na poligonu bodo preizkusili svojo hitrost, zbranost in moč. Tekli bodo čez ovire – pnevmatike, preprijemali se bodo po vrveh, spuščali po drogu in izvedli vaje za koordinacijo. Skupine tekmujejo med seboj. Vaje bodo vodili Živa Celarc, Ana Petrič in Manca Malovrh.

3. DELAVNICA: MED DVEMA VOJSKAMA

OPIS: Udeleženci, razdeljeni na 4 ekipe, bodo tekmovali med seboj. Na koncu svoje veščine uporabijo v posodobljeni igri »med dvema ognjema«, ki se preimenuje v »med dvema vojskama«. Igro igramo v telovadnici Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika.

4. DELAVNICA: PODELITEV

OPIS: Za njihovo sodelovanje in pridobljeno znanje oziroma veščine, so udeleženci nagrajeni z medaljo in nazivom »vojaček« v telovadnici Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika.

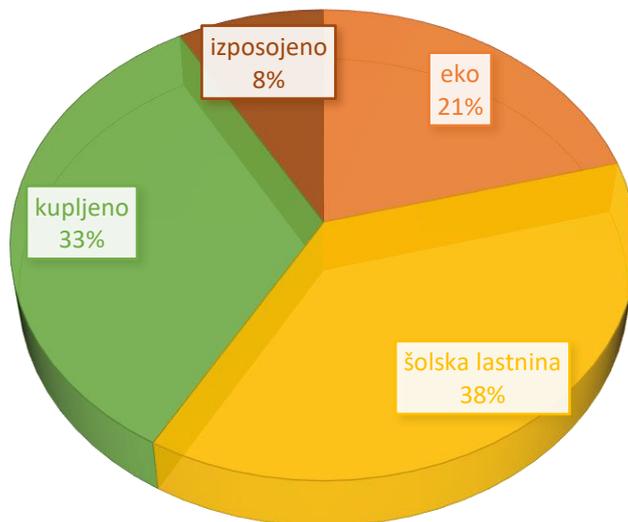
	ČAS	KRAJ	CENA
1. delavnica	13.00-14.30	Vojašnica na Stari Vrhniki	0€
2. delavnica	14.50-16.30	Igrala, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	0€
Malica	16.35-16.55	Jedilnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	2€
3. delavnica	17.00-18.30	Telovadnica, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	0€
4. delavnica	18.45-19.00	Avla, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	Medalja/diploma- 2€ Nerf guns- izposojeno

Slika 7: Vojašnica 26. oktober Vrhnika

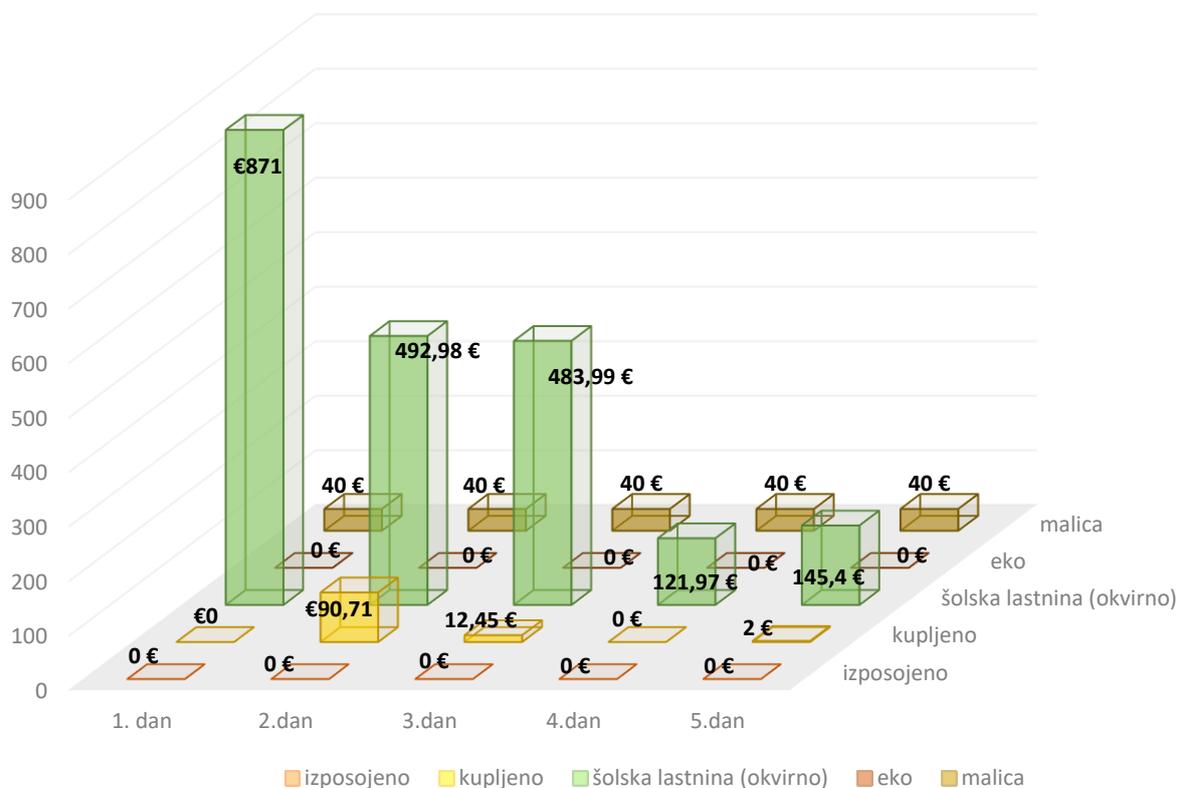

MATERIALI FESTIVALA

Graf 1: Materiali festivala

STROŠKI FESTIVALA

Graf 2: Stroški festivala (20 oseb na dan)

5 ZAKLJUČEK

Ne dolgo nazaj smo vstopili v leto 2020. To leto nas čaka veliko novih presenečenj, vzponov in padcev na naših poteh. Poleg tega smo se letos učenke OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika poglobile tudi v zgodovino naše prelepe Vrhnike. Hkrati smo učenke turističnega krožka vesele, da smo s svojimi idejami lahko počastile in prebudile zgodovino našega edinstvenega kraja. Poskušale smo približati zgodovino Vrhnike, kar se da zanimivo in zabavno in prepričane smo, da nam je uspelo.

Ob pripravljanju naloge smo pridobile veliko novega znanja. Z branjem različnih virov smo razširile svoj pogled na preteklost našega kraja in se zamislile na življenje v takratnem času, hkrati pa občudovale lepoto in svobodo tedanjih časov. Nazadnje smo se med pripravljanjem naloge povezale z domačim krajem in aktivno sodelovale na kulturnih projektih. Učenke smo se v tej nalogi pri turističnem krožku hitro našle, obenem pa tudi spoznale mnogo novih zanimivosti naše Vrhnike. Ugotovile smo, da je naša prelepa Vrhnika polna zgodovinskih trenutkov in utrinkov, ki bogatijo našo preteklost. Kot ste lahko prebrali, smo se z Rimljani, koliščarji, Kelti in mnogo drugimi, ki so pustili veliko zanimivih zgodb, dobro razvijali na našem ozemlju.

Projekt Vrhnika skozi čas je ciljno usmerjen na vse mlajše in mladostnike, ki bi si želeli spoznati zgodovino tega prečudovitega kraja bolj podrobno. Naša vizija je, da na Vrhniko privabimo čim več turistov, da spoznajo in si ogledajo vse zgodovinske znamenitosti tega kraja, saj so občudovanja vredni. Z veseljem bomo sprejele učence drugih šol, ki bi se radi udeležili festivala. Izvedbo festivala planiramo na koncu šolskega leta za učence Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika.

Zamislile smo si začetno prireditev, ki jo bosta otvorila dva otroška pevska zbora Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika, pod vodstvom Lidije Lenarčič in Alenke Košak Mencin. Pozdravila vas bo tudi naša ravnateljica Darja Guzelj s svojim nagovorom. Prireditve bosta vodili Nina Muratagić in Ana Petrič, ki bosta naš festival bolj podrobneje predstavili in ga s tem tudi začeli. Ogledali si boste tudi dramsko igro, ki jo bo zaigral dramski krožek Osnovne šole Antona Martina Slomška Vrhnika pod vodstvom Petre Žitko. Tudi po koncu festivala bomo učenke razstavile vse izdelke, ki so jih naredili otroci in mladina na našem festivalu. Razstavo bosta vodili Vanja Furlan in Zoja Vučko. Na obeh prireditvah se bodo zbirali prostovoljni prispevki.

Povezali smo se z okoliškimi podjetji, ki bi bili pripravljene sponzorirati naš festival oziroma idejo. Dobili smo nekaj odgovorov in sredstva še zbiramo.

Obisk Vrhnike ponuja veliko možnost za organizacijo ekskurzij in izletov. Avtorice naloge smo si prizadevale, da bi festival prilagodile tako mlajšim kot starejšim, zato v nalogi podajamo različno težke naloge, s tem pa je festival primeren za vse starosti.

Prednost naših idej je v tem, da so izvedljive, zanimive, domiselne. Vedno jih lahko prilagodimo vremenu in različnim starostnim skupinam. Lahko jih vsako leto nadgradimo ali nadomestimo s kako novo.

6 VIRI:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Rimsko_cesarstvo#Rim_na_slovenskih_tleh
- <https://www.visitvrhnika.si/si/kaj-videti/kulturne-znamenitosti/rimski-zid-claustra-alpium-iuliarum>
- <https://www.visitvrhnika.si/si/o-vrhniki/zanimivosti-vseh-vrst/prvi-clovek-v-sloveniji>
- http://www.ljubljanskobarje.si/uploads/datoteke/Zgibanka_koliscarji_slo.pdf
- <http://www.kolo5200.si/koliscar-si/kolisca/>
- <http://www.kolo5200.si/koliscar-si/kolisca/>
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kelti>
- <https://www.cd-cc.si/kultura/razstave/keltsko-rimski-deblak-iz-ljubljance-na-vrhniki>
- <https://www.vrhnika.si/?m=content&id=7263>
- <https://www.mojaobcina.si/vrhnika/novice/rimski-tabor.html>
- <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi155071/>
- <http://www.reiki-trieste.it/si/zanimivosti/KDO%20SO%20BILI%20KELTI.pdf>
- <https://www.gurman.eu/recepti/jabolcne-rezine-z-mandlji-pinjolami-in-pistacijami-3774>

TUJI VIRI:

- <https://www.curriculumvisions.com/search/R/romans/romans.html>
- https://www.ancient.eu/Roman_Empire/
- https://es.wikipedia.org/wiki/Consagraci%C3%B3n_de_Romanos_y_Eudoxia
- <https://www.history.com/topics/ancient-history/celts>
- <https://www.ancient.eu/celt/>

KNJIŽNI VIRI:

- Dr. Dolinar, F. M. in sod. (2011). SLOVENSKI zgodovinski atlas. Ljubljana: Nova revija.
- Dr. Božič, D. (1999). ZAKLADI tisočletij: zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov. Ljubljana: Modrijan.
- Annes Publishing limited. (2001). 120 GREAT HISTORY PROJECTS. U.K.
- The Kingfisher HISTORY ENCYCLOPEDIA. (2006).
- Samone Boss in sod. (2008). Take me back. Great Britain: Dorling Kindersley Limited 80 Strand, London WC2R ORL
- Štih P., Simoniti V., Vodopivec P. (2016). SLOVENSKA ZGODOVINA od prazgodovinskih kultur do začetka 21. stoletja. Ljubljana: Modrijan.
- Rode, J. (1997). VRHNIKA SKOZI STOLETJA. Ljubljana: DAN.

INTERNETNI VIRI SLIK:

Slika 1: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/koliscarji-na-unescovem-seznamu.html>

<https://www.bohinj.si/prireditve/kelti/>

<https://sites.google.com/site/rimljani123/rimska-vojska>

<https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/clanek/je-bil-ivan-cankar-umorjen-114416>

<https://www.pinterest.com/pin/519110294545395560/?lp=true>

Slika 2: <http://www.ljubljanskobarje.si/unesco-na-ljubljanskem-barju/prazgodovinska-kolisca-okoli-alp>

Slika 3: <https://www.bohinj.si/prireditve/kelti/>

Slika 4: <https://www.visitvrhnika.si/si/o-vrhniki/zanimivosti-vseh-vrst/potopljena-rimska-ladja>

Slika 5: <https://www.visitvrhnika.si/si/kaj-videti/kulturne-znamenitosti/rimski-zid-claustra-alpium-iuliarum>

Slika 6: https://www.kam.si/ivan_cankar_najvecji_mojster_slovenske_besede/

Slika 7: <https://www.dnevnik.si/1042722114>

Slika 8: Načrt stojnice, narisala Vanja Furlan

Graf 1: Materiali festivala

Graf 2: Stroški festivala

PRILOGA – LETAK S PROGRAMOM IN OSNOVNIMI PODATKI FESTIVALA

SPREJEM:

1. DAN: KOLIŠČARJI

- od 14.00 do 15.00: LOV NA RIBICE
- od 15.05 do 16.00: LOV NA MEDVEDA
- od 16.00 do 16.20: MALICA
- od 16.25 do 18.30: KOLESARJENJE NA BARJE

2. DAN: KELTI

- od 14.00 do 16.00: POSTANI ARHEOLOG
- od 16.05 do 16.30: MALICA
- od 16.30 do 18.30: KIPARJENJE IN USTVARJALNE DELAVNICE

3. DAN: RIMLJANI

- od 13.00 do 14.30: KIPARSTVO
- od 14.35 do 17.00: KUHARSKA DELAVNICA
- od 17.00 do 17.20: MALICA
- od 17.25 do 19.00: RIMSKA MODNA REVUJA

4. DAN: MODERNA

- od 14.00 do 16.00: UČNA URA Z IVANOM CANKARJEM
- do 16.00 do 16.20: MALICA
- od 16.25 do 18.00: LITERARNE DELAVNICE
- od 18.05 do 19.00: PREVAJANJE CANKARJEVIH DEL

5. DAN: VOJNE NA VRHNIŠKEM OZEMLJU:

- od 13.00 do 14.30: SPREHOD DO VOJAŠNICE
- od 14.50 do 19.00: POSTANI VOJAKČEK

FESTIVAL

VRHNIKA SKOZI ČAS

NA OSNOVNI ŠOLI ANTONA MARTINA SLOMŠKA VRHNIKA

O FESTIVALU...

Festival Vrhnika skozi čas je prav posebna prireditev, saj je posvečena vsem zgodovinskim obdobjem na Vrhniki. Slednja skriva toliko zanimivih zgodovinskih najdb, da se ti lahko, kar zvrsti.

Festival traja pet dni, v popoldanskem času – v maju (11.-16. maj), tako da vsako zgodovinsko obdobje zasede svoj dan. Namenjen pa je otrokom in mladini.

Da pa ne bo festival potekal kot učna ura zgodovine, smo pripravile zanimive in poučne delavnice, primerne za vse starosti, na katerih se bo lahko vsak posebej izkazal!

Izbrale smo si naslednja obdobja: koliščarji, Kelti, Rimljani, moderna in vojne na vrhniškem ozemlju.

Uvodna prireditev bo dan pred začetkom festivala. Po končanem festivalu pa bo sledila razstava izdelkov.

»O, Vrhnika, ta prelepi kraj...«

- Ivan Cankar -

